

вирішенням певного кола виховних завдань [3].

Щодо заходів загальносоціального запобігання злочинності неповнолітніх належать дії, спрямовані на підвищення соціального захисту сімей з дітьми, збільшення матеріальної допомоги дітям-сиротам і дітям-інвалідам, реформування освітніх закладів, належне фінансове забезпечення праці вчителів і вихователів. Вони націлені на зменшення протиріч і стабілізацію соціально-економічних, політичних, морально-психологічних, правових відносин у державі і суспільстві. Значну запобіжну роль можуть виконувати школи, центри юнацької творчості, спортивні гуртки і секції, що організовують дозвілля підлітків. Слід звернути увагу на можливості громадських організацій (екологічних, просвітницьких) у протидії злочинності неповнолітніх.

До спеціально-кримінологічного запобігання потрібно віднести дії (розраховані як на всіх неповнолітніх, так і на їх окремі групи), спрямовані на зменшення негативного впливу криміногенних чинників, а також заходи, скеровані на конкретних осіб з девіантною або злочинною поведінкою з метою недопущення виникнення антисуспільної мотивації.

Суб'єкти запобігання злочинності неповнолітніх, які, головним чином, займаються індивідуальним запобіганням злочинності, можуть застосовувати різні форми залучення окремих осіб до наступних програм:

освітніх профілактичних програм. Головна їх мета – поліпшення практичного виховання дітей, яке повинно призвести до покращення їхньої поведінки;

програм запобігання злочинності неповнолітніх, спрямованих на поліпшення молодіжного дозвілля.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: редакція від 2 січня 2015 р. //Відомості Верховної Ради (ВВР).-2003.-№№40-44.-ст. 356.
2. Експрес-інформації МВС про стан злочинності в Україні за 12 місяців 2006/2007 р.
3. Медичкий І.Б.:автореферат»Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави»: Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2007. - 20 с.

Обставини, що підлягають з'ясуванню під час розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами

Трач С.С., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування НАВС

У процесі становлення нових ринкових відносин і зміни форм власності виникає нова ситуація. Суворо ієрархічна адміністративно-командна система й побудоване на її підґрунті централізоване планове господарювання перетворилися на відносно вільну від регулювання галузь. У банківській системі було знято державну монополію, проведено її реформування. Розширення сфери банківських послуг, збільшення кількості комерційних банків супроводжуються втратою жорсткого адміністративного контролю за проведенням банківського кредитування. Цим структурам було дозволено надавати кредити з урахуванням у роботі з клієнтами власних інтересів, не обмежуючи таку діяльність чітко визначеними контрольованими межами [1, с. 230]. Таке становище у

кредитно-фінансовій сфері не могло не позначитися на криміногенній ситуації у фінансовій і банківській системах, що викликало появу нових економічних злочинів.

Слід зазначити для шахрайства з фінансовими ресурсами характерні ознаки, які відрізняють його від інших видів злочину, в першу чергу це те, що даний вид злочинів вчиняється в кредитно-фінансовій сфері, що певною мірою зумовлює значні суми заподіяних збитків. Способи вчинення шахрайства з фінансовими ресурсами досить різноманітні – від простих, які полягають у звичайному перекрученні наданої інформації і розтраті грошових коштів на не передбачені кредитним договором цілі, до складних, які характеризуються довгостроковим етапом підготовки, створенням підставних фірм, розподілом ролей серед злочинців, пошуком співників у кредитно-фінансових установах і державних органах влади, розробленням складних схем переказу грошей, в тому числі на рахунки в іноземних банках [2, с. 278]. Для шахрайства з фінансовими ресурсами характерно використання великої кількості різних документів – бухгалтерських, банківських, господарських та ін., що значно ускладнює процес розслідування. Нерідко злочин вчиняється в обстановці недостатньо організованої перевірки позичальника, недбалого ставлення співробітників кредитно-фінансової установи до своїх обов'язків, а іноді і прямої участі банківських працівників у злочині.

Отже, слід відзначити, що стаття 4 КПК України зобов'язує у разі виявлення ознак злочину вжити всіх передбачених законом заходів до встановлення події злочину, осіб, винних у вчиненні злочину, і до їх покарання. У разі виявлення ознак шахрайства з фінансовими ресурсами необхідно встановити:

- 1) обставини створення фірми позичальника (законність заснування, справжність установчо-реєстраційних документів);
- 2) дійсність фінансово-господарських документів;
- 3) достовірність наданих гарантійних документів;
- 4) обґрунтованість кредитного проекту (техніко-економічного обґрунтування);
- 5) законність одержання кредиту або надання пільг з оподаткування;
- 6) відсутність чи наявність пільг у позичальника;
- 7) цілі витрат одержаних коштів, обставини обороту їх на готівку та фактичні витрати, долю одержаних на кредитні кошти матеріальних цінностей;
- 8) спосіб незаконного одержання кредиту чи пільг щодо оподаткування;
- 9) осіб, причетних до вчинення злочину, і ступінь їхньої вини;
- 10) наявність причинного зв'язку між діями винних осіб та їхніми наслідками;
- 11) наявність чи відсутність змови між позичальником і співробітниками кредитної установи;
- 12) наявність чи відсутність змови між позичальником і службовими особами державних органів влади, що розпоряджаються розподіленням кредитних коштів;
- 13) характер і розмір збитків, заподіяних кредиторів;
- 14) майно (нерухоме і рухоме), грошові кошти, необхідні для

відшкодування заподіяних збитків, заходи для їх збереження [2, с. 315].

Враховання вище вказаних обставин дозволить значною мірою вдосконалити роботу органів внутрішніх справ при попередженні та розкритті шахрайств у сфері кредитних операцій банків.

Список використаних джерел:

1. Довбак О. Деякі аспекти розслідування злочинів, пов'язаних з отриманням кредитів / О. Довбак // Вісник Львівського університету. – Сер. юрид. – 1999. – Вип. 34. – С. 230.
2. Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики: Монографія / Кол. авторів: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; За ред. В. Ю. Шепітька. – Х.: Право, 2006. – 624 с.

Попередження економічної злочинності як невід'ємна складова соціального управління

Тригубець І.І., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Расцька Л.В.*

Попередження злочинності у сфері економічної діяльності залежить, перш за все, від реалізації економічної політики держави, її стратегічних напрямків і тактичних заходів. Як один з найбільш важливих напрямів соціального управління ця діяльність, зокрема, потребує здійснення заходів, спрямованих на нейтралізацію та зниження злочинів у сфері економічної діяльності [2].

Для економічних злочинів характерні такі ознаки:

- по-перше, такі злочини несприятливо впливають на відносини у сфері економіки;

по-друге, мають корисливий характер;

по-третє, їх вчиняють здебільшого службові особи, які обіймають (постійно або тимчасово) на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків [3].

Економічна злочинність в Україні і окремі її види, починаючи з 1990 р., характеризується високим рівнем і постійною тенденцією до зростання.

Головними факторами економічної злочинності у нашій країні дослідники називають: диспропорції економічного розвитку, невідповідність між економічними потребами й економічними можливостями їх задоволення, між інтересами розвитку окремих галузей економіки, між економічними інтересами окремих господарюючих суб'єктів, індивідуума і суспільства [1].

Попередження економічної злочинності є невід'ємною складовою соціального управління, що має передбачати впровадження системи економічних, організаційно-виробничих, технічних, правових та виховних заходів, спрямованих на нейтралізацію або зниження впливу обставин, що зумовлюють вчинення злочинів у сфері економіки. Розглянемо основні з цих заходів.

1. Економічні заходи. Такі заходи повинні передбачати коригування загальної концепції процесу просування до сучасного ринку, її чітке опрацювання з урахуванням набутого досвіду, і неухильне виконання.

2. Організаційні заходи. Необхідно відтворити систему контролюючих